

มาตรการตรวจสอบการใช้ดุลพินิจ

วัตถุประสงค์

เพื่อให้ดำเนินการของธนาคารแห่งประเทศไทย (ธปท.) ตามภารกิจของธนาคารกลางเพื่อดำรงไว้ซึ่งเสถียรภาพทางการเงิน เสถียรภาพของระบบสถาบันการเงินและเสถียรภาพระบบการชำระเงินมีความโปร่งใสเป็นธรรมและเป็นอิสระ ธปท. จึงจัดทำมาตรการตรวจสอบการใช้ดุลพินิจเพื่อเป็นแนวทางและมาตรฐานการปฏิบัติงานของพนักงาน ดังนี้

หลักการ

ผู้บริหารและพนักงานของ ธปท. จะต้องปฏิบัติงานโดยยึดถือกฎหมาย ข้อบังคับ ระเบียบ หลักเกณฑ์ และแนวปฏิบัติ รวมถึงคู่มือการปฏิบัติงานของ ธปท. โดยในกรณีที่จะต้องใช้ดุลพินิจในการปฏิบัติหน้าที่แล้ว ผู้บริหารและพนักงานของ ธปท. จะต้องยึดหลักการ ดังนี้

1. หลักความชอบด้วยกฎหมาย กล่าวคือ การใช้ดุลพินิจที่อาจกระทบถึงสิทธิและเสรีภาพของประชาชนจะต้องมีกฎหมายให้อำนาจไว้อย่างชัดเจน
2. หลักความสมเหตุสมผล กล่าวคือ การใช้ดุลพินิจต้องมีเหตุผลรองรับ
3. หลักความได้สัดส่วน กล่าวคือ การใช้ดุลพินิจจะไม่สร้างภาระให้เกิดกับประชาชนจนเกินสมควร และต้องสอดคล้องกับข้อเท็จจริงในแต่ละกรณี
4. หลักความเสมอภาค กล่าวคือ เรื่องที่มีสาระสำคัญเหมือนกันและมีข้อเท็จจริงใกล้เคียงกันจะต้องใช้ดุลพินิจในลักษณะเดียวกัน
5. หลักสุจริต กล่าวคือ การใช้ดุลพินิจจะต้องเป็นไปด้วยความสุจริตโดยพิจารณาถึงวัตถุประสงค์หรือเจตนารมณ์ของกฎหมาย

แนวปฏิบัติ

ธปท. กำหนดแนวปฏิบัติในการใช้และตรวจสอบการใช้ดุลพินิจของผู้บริหารและพนักงานภายใต้หลักการข้างต้น ดังนี้

1. ผู้บริหารและพนักงานจะต้องปฏิบัติตามกฎหมาย ข้อบังคับ ระเบียบ หลักเกณฑ์ และคู่มือการปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้อง โดยจะต้องพิจารณาข้อเท็จจริงประกอบด้วย
2. การใช้ดุลพินิจที่เป็นคำสั่งทางปกครองที่ทำเป็นหนังสือจะต้องระบุข้อเท็จจริง ข้อกฎหมายอ้างอิง ข้อพิจารณา และข้อสนับสนุนการใช้ดุลพินิจ

3. ในการให้บริการแก่ประชาชนหรือบุคคลภายนอก ผู้บริหารและพนักงานต้องอำนวยความสะดวก ให้ความเป็นธรรมและให้ความอนุเคราะห์ในกิจการอื่นที่เกี่ยวข้องด้วย ทั้งนี้ โดยไม่ชักช้าและด้วยความสุภาพ เรียบร้อย
4. ผู้บริหารและผู้บังคับบัญชาทุกระดับมีหน้าที่และความรับผิดชอบในการกำกับดูแล ติดตามการปฏิบัติงาน ตลอดจนตรวจสอบการใช้ดุลพินิจของผู้ใต้บังคับบัญชาให้เป็นไปตามหลักการใช้ดุลพินิจ
5. ในกรณีที่พบว่ามี การปฏิบัติงานที่ไม่เป็นไปตามหลักการใช้ดุลพินิจแล้ว ให้พนักงานผู้พบเห็น รายงานผู้บังคับบัญชา หรือรายงานตามพิธีปฏิบัติเกี่ยวกับเหตุการณ์ความเสี่ยงด้านปฏิบัติการ (operational risk incident) หรือรายงานผ่านช่องทางการรับเรื่องร้องเรียน
6. เมื่อได้รับแจ้งเรื่องร้องเรียนเกี่ยวกับการปฏิบัติงานที่ไม่เป็นไปตามหลักการใช้ดุลพินิจตามข้อ 5. แล้ว ให้หัวหน้าส่วนงานมีหน้าที่ตรวจสอบข้อเท็จจริงและแก้ไขปัญหา พร้อมทั้งรายงานเหตุการณ์และ ข้อเสนอแนะแนวทางและป้องกันปัญหาให้ผู้บังคับบัญชาลำดับถัดไป หรือฝ่ายตรวจสอบกิจการภายในแล้ว แต่กรณี
7. ให้ส่วนงานจัดให้มีการวิเคราะห์ทบทวนคู่มือการปฏิบัติงานเป็นปัจจุบันและสอดคล้องกับกฎหมาย ข้อบังคับ ระเบียบ และสภาพแวดล้อมที่ปรับเปลี่ยนไป โดยในการวิเคราะห์ทบทวนคู่มือนั้น ส่วนงานจะต้อง ลดขั้นตอนที่ไม่จำเป็นและอาจส่งผลให้เกิดการใช้ดุลพินิจไม่ชอบ พร้อมทั้งประชาสัมพันธ์ให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทราบ
8. ให้ฝ่ายบริหารความเสี่ยงองค์กรมีหน้าที่สนับสนุนส่วนงานในการวิเคราะห์แนวปฏิบัติและผลกระทบ ของการใช้ดุลพินิจเพื่อหามาตรการลดความเสี่ยงที่เหมาะสม
9. ให้ฝ่ายตรวจสอบกิจการภายในมีหน้าที่ตรวจสอบการใช้ดุลพินิจของฝ่ายงานให้เป็นไปตามหลักการ ที่กำหนดไว้